כל התדיר פרק עשירי זבחים צ.

מסורת הש"ס

שינויי נוסחאות

עין משפט נר מצוה

תורה אור השלם

מוסף רש"י

שיטה מקובצת

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. ר"ע אומר מועלין בהן אוחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא מאי לאו בדהדר עיילינהו פליגי ובהא פליגי דמר סבר מיפסלי ביוצא ומר סבר לא מיפסלי ביוצא אמר רב פפא בדהדר עיילינהו כ"ע לא פליגי א] בוהכא בראיתנהו אבראי פליגי ובהא פליגי דמר סבר ג]אין זריקה מועלת ליוצא ומר סבר זריקה מועלת ליוצא והא גרב פפא הוא דאמר בראיתנהו אבראי כ"ע לא פליגי בדעיילינהו לגוואי פליגי ה"מ גבי דשתי לחם דלאו גופיה דזיבחא אבל אימורין דגופיה דזיבחא הוא בראיתנהו אבראי פליגי: עופות קודמין כו': אדרבה מנחות קודמות שכן ישנן בצבור בביחיד אפ"ה מיני דמים עדיפי: מנחת חוטא כו': אדרבה מנחת נדבה קודמת שכן טעונה שמן ולבונה אפ"ה מנחת חוטא הבאה על חטא עדיפא דמכפרת איבעיא להו המנחת סוטה ומנחת נדבה איזו מהן קודמת מנחת נדבה קדמה שכן טעונה שמן (או) ולבונה או דלמא מנחת סוטה קדמה שכן באה לברר עון ת"ש מנחת חוטא קודמת למנחת נדבה מנחת חוטא הוא דקדמה למנחת נדבה הא מנחת סוטה לא מי קתני מפני שהיא מכפרת מפני שהיא באה על חטא קתני והא נמי באה על חטא ת"ש זו קודמת לזו שזו באה מן החיטין וזו באה מן השעורין מאי לאו מנחת נדבה למנחת סוטה לא מנחת חוטא למנחת סוטה ד]תיפוק לי דהא מכפרת והא לא מכפרת ואלא מאי מנחת נדבה תיפוק לי דזו טעונה שמן ולבונה וזו אינה טעונה שמן ולבונה אלא ה]חד מתרי טעמי [נקיט]: חטאת העוף קודמת כו': מנא ה"מ דת"ר ו]והקריב את אשר לחטאת ראשונה מה ז]ת"ל שאין ת"ל ללמד שתקרב ראשונה הרי כבר נאמר ח]ואת השני יעשה עולה אלא זה בנה אב לכל חטאות שיקדמו לעולה ט] הבאות עמהן בין חטאת העוף לעולת העוף בין חטאת בהמה לעולת בהמה ואפי' חטאת העוף לעולת בהמה הלכך חטאת העוף לעולת העוף מואת השני חטאת בהמה לעולת בהמה מדברי רחמנא י] חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב תא שמע ר"א אומר יכל מקום שנתחלפה חטאת חטאת קודמת ובאן (ביולדת) יא] עולה קודמת כל יב] מקום שבא על חטא חטאת קודמת ובאן עולה קודמת וכל מקום ששנים באים תחת יג] חטאת חטאת קודמת וכאן יד] עולה קודמת טו]אמר רבא למקראה הקדימה הכתוב. תא שמע פרים טז]קודמין לאילים ואילים קודמין לכבשים כבשים לשעירים

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. הלמ"ד: דהוי להו כמי שלא נזרק עליהן הדם ולא קרבו כל מתיריהן: **ומשום נותר.** דלאן נותר אלא בנכסר א] בתחילה בתוך זמנו כדכתיב (ויקרא יט) ביום זבחכם יאכל וממחרת ב] וגו': **ומשום טומאת הגוף.** כדאמרי' לטהורין חייבין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה ואימורין דאיתרבו לטומאה מאשר לה' (לעיל לי:) דומיא דכשר איתרבו דלאחר זריקה הוא דמתייב עלייהו ולא לפני זריקה והני לא אהניא להו זריקה: **מאי לאו בהדר עיילינהו.** דהוו לגוואי בשעת זריקה פליגי ופפ' הכי קאמר ר"פ דלא אהניא להו זריקה משום דאיפסלו ביוצא: **בדאיתנהו אבראי.** בשעת זריקה: **והא רב פפא הוא דאמר.** במנחות בפרק התכלת (דף מז:) גבי שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה דפליגי נמי ר"פ ורבי עקיבא: **בדאיתנהו אבראי כ"ע לא פליגי.** דלא מהניא להו זריקה: **דלאו גופיה דזיבחא הוא.** דבזריקה בכשיר קא מישתכרי דלאו גופייהו הוא הלכך כל ג] דאיתנהו אבראי מודה ר"ע דלא מהניא להו זריקה: מנחות יצאן בצבור מנחת העומר ושתי הלחם. עוף אינו בלבור דמנינ ד) (תמורה דף יד.) ה] והקריב היחיד מביא עוף ואין בצבור מביאין עוף: **מנחת חוטא היא דקדמה למנחת נדבה.** משום דמכפרת אבל מנחת סוטה לא: **והא נמי.** דסוטה באה על חטא: **והקריב את אשר לחטאת וגו'.** בשמיעת הקול כתיב: **זה בנה אב.** מלה טעם הקדמתו בשביל שם חטאת: **חטאת בהמה לעולת בהמה מדברי רחמנא** טו]. דתניא לעיל (פט:) ופר שני בן בקר וגו': **חטאת העוף לעולת בהמה.** כגון יולדת עשירה ככש ז] בן שנתו לעולה וכן יונה או תור לחטאת (ויקרא יב): **כל מקום שנתחלפה חטאת.** והעופות באין מתחיה בלדות כגון במטמא מקדש (ויקרא ה) דעיקרו חטאת בהמה ובלדות נתחלפה שתי ח] תוריס: **חטאת קודמת.** דכתיב לחטאת ראשונה משום דעיקר חטאת הוא: **וכאן.** ביולדת שהעוף חטאת עולה הוא גם והבהמה עיקר היתה עולה קודמת דכתיב בה (ויקרא יב) אחד לעולה ואחד לחטאת יח]: **וכל מקום ששנים באים תחת אחד חטאת קודמת.** כגון במטמא מקדש שתי העופות תחת חטאת אחד הן באין שהרי בעשירות לא היה מחוייב אלא חטאת: וכאן. ביולדת שאין בא תחת בהמה אלא עוף העולה לאילו בעשירות נמי הוה מביא עוף לחטאת עם עולת בהמה יט]: **עולה קודמת.** אלמא עולה כ] של בהמה יולדת קודמת לחטאת שהרי אף מליפין א] קודמין לחטאת ומתניתין ב] תנן חטאת העוף קודמת לעולת בהמה: **למקראה הקדימה הכתוב.** שבהא נקראת בענין תחילה אבל בעבודתן חטאת קודמת וכדאמרן מזה בנה אב: מאי

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. הלמ"ד: דהוי להו כמי שלא נזרק עליהן הדם ולא קרבו כל מתיריהן: **ומשום נותר.** דלאן נותר אלא בנכסר א] בתחילה בתוך זמנו כדכתיב (ויקרא יט) ביום זבחכם יאכל וממחרת ב] וגו': **ומשום טומאת הגוף.** כדאמרי' לטהורין חייבין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהורין אין חייבין עליו משום טומאה ואימורין דאיתרבו לטומאה מאשר לה' (לעיל לי:) דומיא דכשר איתרבו דלאחר זריקה הוא דמתייב עלייהו ולא לפני זריקה והני לא אהניא להו זריקה: **מאי לאו בהדר עיילינהו.** דהוו לגוואי בשעת זריקה פליגי ופפ' הכי קאמר ר"פ דלא אהניא להו זריקה משום דאיפסלו ביוצא: **בדאיתנהו אבראי.** בשעת זריקה: **והא רב פפא הוא דאמר.** במנחות בפרק התכלת (דף מז:) גבי שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה דפליגי נמי ר"פ ורבי עקיבא: **בדאיתנהו אבראי כ"ע לא פליגי.** דלא מהניא להו זריקה: **דלאו גופיה דזיבחא הוא.** דבזריקה בכשיר קא מישתכרי דלאו גופייהו הוא הלכך כל ג] דאיתנהו אבראי מודה ר"ע דלא מהניא להו זריקה: מנחות יצאן בצבור מנחת העומר ושתי הלחם. עוף אינו בלבור דמנינ ד) (תמורה דף יד.) ה] והקריב היחיד מביא עוף ואין בצבור מביאין עוף: **מנחת חוטא היא דקדמה למנחת נדבה.** משום דמכפרת אבל מנחת סוטה לא: **והא נמי.** דסוטה באה על חטא: **והקריב את אשר לחטאת וגו'.** בשמיעת הקול כתיב: **זה בנה אב.** מלה טעם הקדמתו בשביל שם חטאת: **חטאת בהמה לעולת בהמה מדברי רחמנא** טו]. דתניא לעיל (פט:) ופר שני בן בקר וגו': **חטאת העוף לעולת בהמה.** כגון יולדת עשירה ככש ז] בן שנתו לעולה וכן יונה או תור לחטאת (ויקרא יב): **כל מקום שנתחלפה חטאת.** והעופות באין מתחיה בלדות כגון במטמא מקדש (ויקרא ה) דעיקרו חטאת בהמה ובלדות נתחלפה שתי ח] תוריס: **חטאת קודמת.** דכתיב לחטאת ראשונה משום דעיקר חטאת הוא: **וכאן.** ביולדת שהעוף חטאת עולה הוא גם והבהמה עיקר היתה עולה קודמת דכתיב בה (ויקרא יב) אחד לעולה ואחד לחטאת יח]: **וכל מקום ששנים באים תחת אחד חטאת קודמת.** כגון במטמא מקדש שתי העופות תחת חטאת אחד הן באין שהרי בעשירות לא היה מחוייב אלא חטאת: וכאן. ביולדת שאין בא תחת בהמה אלא עוף העולה לאילו בעשירות נמי הוה מביא עוף לחטאת עם עולת בהמה יט]: **עולה קודמת.** אלמא עולה כ] של בהמה יולדת קודמת לחטאת שהרי אף מליפין א] קודמין לחטאת ומתניתין ב] תנן חטאת העוף קודמת לעולת בהמה: **למקראה הקדימה הכתוב.** שבהא נקראת בענין תחילה אבל בעבודתן חטאת קודמת וכדאמרן מזה בנה אב: מאי

ר"ע אומר מועלין בהן אוחייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא מאי לאו בדהדר עיילינהו פליגי ובהא פליגי דמר סבר מיפסלי ביוצא ומר סבר לא מיפסלי ביוצא אמר רב פפא בדהדר עיילינהו כ"ע לא פליגי א] בוהכא בראיתנהו אבראי פליגי ובהא פליגי דמר סבר ג]אין זריקה מועלת ליוצא ומר סבר זריקה מועלת ליוצא והא גרב פפא הוא דאמר בראיתנהו אבראי כ"ע לא פליגי בדעיילינהו לגוואי פליגי ה"מ גבי דשתי לחם דלאו גופיה דזיבחא אבל אימורין דגופיה דזיבחא הוא בראיתנהו אבראי פליגי: עופות קודמין כו': אדרבה מנחות קודמות שכן ישנן בצבור בביחיד אפ"ה מיני דמים עדיפי: מנחת חוטא כו': אדרבה מנחת נדבה קודמת שכן טעונה שמן ולבונה אפ"ה מנחת חוטא הבאה על חטא עדיפא דמכפרת איבעיא להו המנחת סוטה ומנחת נדבה איזו מהן קודמת מנחת נדבה קדמה שכן טעונה שמן (או) ולבונה או דלמא מנחת סוטה קדמה שכן באה לברר עון ת"ש מנחת חוטא קודמת למנחת נדבה מנחת חוטא הוא דקדמה למנחת נדבה הא מנחת סוטה לא מי קתני מפני שהיא מכפרת מפני שהיא באה על חטא קתני והא נמי באה על חטא ת"ש זו קודמת לזו שזו באה מן החיטין וזו באה מן השעורין מאי לאו מנחת נדבה למנחת סוטה לא מנחת חוטא למנחת סוטה ד]תיפוק לי דהא מכפרת והא לא מכפרת ואלא מאי מנחת נדבה תיפוק לי דזו טעונה שמן ולבונה וזו אינה טעונה שמן ולבונה אלא ה]חד מתרי טעמי [נקיט]: חטאת העוף קודמת כו': מנא ה"מ דת"ר ו]והקריב את אשר לחטאת ראשונה מה ז]ת"ל שאין ת"ל ללמד שתקרב ראשונה הרי כבר נאמר ח]ואת השני יעשה עולה אלא זה בנה אב לכל חטאות שיקדמו לעולה ט] הבאות עמהן בין חטאת העוף לעולת העוף בין חטאת בהמה לעולת בהמה ואפי' חטאת העוף לעולת בהמה הלכך חטאת העוף לעולת העוף מואת השני חטאת בהמה לעולת בהמה מדברי רחמנא י] חטאת העוף לעולת בהמה מזה בנה אב תא שמע ר"א אומר יכל מקום שנתחלפה חטאת חטאת קודמת ובאן (ביולדת) יא] עולה קודמת כל יב] מקום שבא על חטא חטאת קודמת וכאן עולה קודמת וכל מקום ששנים באים תחת יג] חטאת חטאת קודמת וכאן יד] עולה קודמת טו]אמר רבא למקראה הקדימה הכתוב. תא שמע פרים טז]קודמין לאילים ואילים קודמין לכבשים כבשים לשעירים

מסורת הש"ס

א) [מנחות כ.ג] [סמז:] רע"ל לעיל כו. תוי' ד"ה דילמא. ב) [לעיל י: יבמות מח: וסיין]. ד) [ספחים נט. הוריות יג. רע"ל ת"כ ויקרא חובה פ"ח ה"ה. ה) ת"כ תזריע א' פ"ד ה"ב. ו) ערכין כח. ז) ת"כ ויקרא נדבה פרשי ו ה"ט ע"ש.

שינויי נוסחאות

א) כמ"ל נוסף דלא מיפסלי ביוצא: ב) אי הכי תיפוק (ביוצא): ג) מה ת"ל אם ללמד שתקרב חטאת ראשונה כו' כל"ל והסמר נמחק (ש"ש): ד) ל"ל לעולות (ש"ש): ה) מיכת רחמנא נמחק (מהר"ש ש"ש), יכ' ק"ס דכן הגהנ, והסיבה למרסה דרבי לעיל פט רים ע"ב (ע"י"ס בס"ג מת לח): ו) מיכת ביולדת היא הוספת כה"ר (ע"פ רש"ן), ובכתה"י ידפו"ר ליתא. ועיי' ש"מ ובאן שנתחלפה עולה עולה קודמת: ז) כס"ס ליתא זו הנכח (ש"ש), וכן מסמע מרש"י לפניני דלא פריסה: ח) ל"ל תחת אחד (ר"ע וכ"ה נרש"ר): ט) ל"ל וכאן שאין שנים באין תחת חטאת אחת עולה קודמת (ריין): י) פיגול. דלא קבע להו רף זריקה בפיגול והוי להו (מהר"ש ש"ש): יא) נ"ל בבשר לאבילה (ר"ש), וכמ"ש לעיל בבשר הראוי לאבילה (ש"ש נריין): יב) נכתה"י נוסף והנותר עד יום השלישי: יג) כל כמה דאיתנהו כל"ל (ש"ש, ריין), ובמ"י כל היכא דאיתנהו: יד) כתמורה שם ליתא, ולעיל כתר"ב דבינה דנמנכה פרש' הלי ו, ועי' רש"י מנחות ה ע"ש: טו) כדר"ו רש"ב ובכתה"י ליתא מיכת רחמנא. יעמ"ש לעיל פט ה: טז) שיש לה לרביא כבש כו' כל"ל (ש"ש): יז) לשתי (מהר"ש): יח) נ"ל לחטאת הס"ד, ומס"ד כל מקום שבא על חטא. בגנון שבבועת עדות ושבועת ביטוי ושגגת טומאת מקדש וקדשיו שבכולן הקרבן בא לכפר על החטא חטאת קודמת: וכאן. ביולדת שאינה באה על חטא אלא לטהרה העולה קודמת (ריין): יט) בהמה עולה כו' הד"ל (מהר"ש): כ) עולה בהמה של יולדת כל"ל (ש"ש, מהר"ש): **כא)** חליפה (ר"ש ש"ש): כב) ומתניתא תני כמדל"ל: כג) ע' לעיל פט ע"ב בס"ג מת ז: כד) הבאה עם חטאת ולשם חטאת כל"ל, ופי' שיקרלו שם בהקדשה (ריין). נ"ל הבאה עם החטאת בדקתני וכו' (ש"ש): כה) אשמעינן הכנן אב (ש"ש): כו) כשמכי נוסף דזיל קרי בי רב הוא: כז) בכל הנהו תנן וכן כמדל"ל (באה"ש): כח) ל"ל דעל (ש"ש):

יא אב מי' פ"ח מהל' פסה"מ הלכה (לב) [לג]: **יב** ג מי' פ"ט שם פי"ז הלכה יט וכרבי עקיבא: **יג** ד מי' פ"ט מהל' מחיצין ומוסיפין הלכה י: **יד** ה מי' שם הלכה י: **טו** ו מי' שם הלכה ז והל' ט:

תורה אור השלם

1. וְהִבִיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל: ויקרא ה, ח

2. וְאֶת הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: ויקרא ה, י

מוסף רש"י

ואין חייבין עליהן משום פיגול נותר וטמא. פיגול לית כהו דאם נפסלין הן כבר, וטומר נמי וטומאת הגוף לא שייכא כהו דלא כנסר הקדש דמי, דהא לית בהו זריקה (מנחות מז.) ר"ע אומר מועלין בהן. דזריקה ליתא מבחוץ לימוים קדשים לידי מעילה (תמורה ו.) **לברר עון.** לידע אם נעמתה אם לאו הלכך תחיסת היא (מנחות ס.) **דזו אינה טעונה שמן.** דכתיב כה לא יצוק עליה שמן וגו' (נומה יד.) **הרי כבר נאמר ואת השני יעשה עולה.** כתריה דהכאת קרא מתיב בשבעים בנוי, דמעילה דעיגנ כיון דהאי שני שלה חטאת הוה הוה לתמן: **זה בנה אב.** הכנין הזה בנה הכתוב לכ ללמד לכל חטאות שיקדמו לעולות הבאות עמהן (ספחים נט.) **למקראה הקדימה הכתוב.** שבהא נקראת בתקרא תחילה ולא שתיקרב תחילה (ערכין כא.):

שיטה מקובצת

מאי לאו בהדהד עיילינהו. וקשה היתן ס"ב דבהדר עיילינהו פליגי הרי כתו בן פליגי כרשם בנסר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים, וכ"ל דבלתוני קדשים קלים פליגי בהדהד עיילינהו: תורה לשקראה. ואי בשרוש חיר חיים בה. לשון מקרא, ולי כפי הריר חיים מלי פירן, הא נרין להקדישה קודם חטאת ת"ל ניחא דאין נרין לתקנן עולת יולדת. לכן נראה להריר יחזקאל דס"ס נתקרבה לשון מקרה כלומר אם לא נתקן לה כי אם פרידה אחת וכיון דהיא לשאוה ממנה עולתה וכשהגמן לה אחת מכל חטאת הרשות כיהה ולכן הקדימה הכתוב, אבל כשהן נחות יחד לעולה חטאת קודמת לה ואפי' כשהיא עשירה שהיא מביאה עולה בהמה וחטאת העוף הטמאת קודמת לעולה: ונכ"ש ליתא נמצנן אחר ה"ל, והרי יחזקאל מפרש דה"ס לנקראה לשון אקרא: כלומר אם אין בידה ליקח אלא אחת אם תולה הבית עולה ולכשיהיו לה מעות תביא חטאת, אבל אם כתה ליקח שתיהן כיחד נריכין להקדים החטאת תחילה. הרי"ל ד"ל ח"ל הרמ"ם ז"ל שם בנרכין, לנקראה פי' רש"י ז"ל שהאם עקרתה בפרשה תחלה, ר"מ שיקרה לה שם תחלה. והרי יחזקאל פירש לנקראה לפי שהנכנס מאחון אלא בנית הקדימו הכתוב, אבל תור וכן יונה נריך לחזר אחריו ולהביאו תן הכהן ס"כ.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com